

Viděno devíti. Fotografie z Ruska.

art-residence
ZAHRADNIK

CUDLÍN KAREL | KOTEK LUBOMÍR | KYNDROVÁ DANA | MOUCHA JOSEF
RASL TOMÁŠ | REISER ANDREJ | ŠTREIT JINDŘICH | VERMOUZEK JAN | WÁGNER MARTIN

Viděno devíti. Fotografie z Ruska.

„Rus nepostihneš rozumem, běžná míra je necitlivá k zvláštnosti platné pro tu zem – jen věřit v Rus, jen to ti zbývá,” napsal před 150 lety slavný básník Fjodor Tjutčev. Do Ruska jezdím a periodicky v něm žiji už více než čtvrt století a tenhle výrok dávno o mrtvého poety mi nejde z hlavy. Má racionalita se proti němu bouří, přijde mi zoufale fatalistický, ospravedlňující věci, které rozhodně nejsou nezbytné. Jenže empirické zkušenosti říkají, že přesně tak to je.

Já osobně jsem si oblíbil jiný aforismus: „Cokoli řeknete o Rusku, je pravda.” Třeba: „Rusko je velmi bohatá země.” Pokud se někdy dostanete do uzavřených klubů v centru Moskvy, tak tomu jistě uvěříte. Zejména pokud tu kávu za čtyřicet dolarů bude platit váš hostitel. Nebo: „Rusko je strašně chudá země.” Každý, kdo někdy byl v městech, kde místní fabrika, jediný zaměstnavatel v okruhu zhruba 200 kilometrů, zkrachovala ještě v polovině 90. let, ví, o čem mluvím. „Rusko zažívá renesanci pravoslaví.” Prosím, jedte se podívat do různých klášterů, třeba kdesi na Altaji a potkáte tam lidi, kteří sem putovali 6000 kilometrů z Petrohradu. „Rusko je buddhistická země.” Nesmysl? A byli jste někdy v Burjatsku nebo Kalmycku?

Fotografie na této výstavě ukazují Rusko od Kaliningradu na západě země po Dálný východ. Všechny jsou klasické, černobílé. Upřímně řečeno, mám to tak rád. Odfiltrujete řvavé reklamní barvy a dostanete se na dřev. K osudům obyčejných lidí, žijících v této neobyčejné zemi.

Cudlín Karel

Karel Cudlín se narodil roku 1960 v Praze, kde též působí. Hlavní zájem věnuje humanistické dokumentární fotografii. Samostatně vystavuje od roku 1983, jeho práce jsou součástí četných veřejných sbírek. Stal se nositelem řady uměleckých stipendií. Ve svobodném povolání spolupracuje s nakladatelstvími či vydavatelstvími doma i v zahraničí. V současnosti fotografuje převážně pro týdeník Respekt. Externě působí jako pedagog na katedře fotografie pražské FAMU, kterou sám absolvoval (1987). Byl jedním z oficiálních fotografů presidenta republiky Václava Havla (1997 – 2002). Zúčastnil se více než čtyřiceti společných výstav instalovaných v šedesáti městech Evropy a Ameriky. V soutěži Czech Press Photo získal sedmnáct ocenění (včetně pěti prvních cen v jednotlivých kategoriích, ceny Kodaku a dvou grantů primátora hlavního města Prahy). Je nositelem Ceny Revolver Revue (2007). Jeho monografie vydalo nakladatelství Torst (1994, 2001). Pro knihu Cestou na východ zpracoval Cudlínovo vyprávění spisovatel Jáchym Topol (2008). Společně s Jindřichem Marcem vydal album Izrael 50 (1998). Dále mu vyšly knihy Národní divadlo (2005), Praha 3 – moderní architektura s textem Zdeňka Lukeše (2010), Domov sociální péče Hagibor (2011), 87 magických míst Svaté země (2012).

Cudlín Karel. Volha, 2001

Cudlín Karel. Volha, 2001

Cudlín Karel. Ruský ostrov, 2004

Kotek Lubomír

Lubomír Kotek, narozený roku 1958 v Praze, kde taté žije, absolvoval gymnázium a vyučil se fotografem. Koncem 70. let pracoval v Československé tiskové kanceláři jako laborant. V 80. letech byl zaměstnán jako dokumentární fotograf ve středisku Státní památkové péče. Jako volnou tvorbu dokumentoval všední život v komunistickém režimu. Bilanci vydal pod titulem Tady bylo Husákovo (Czechoslovakia 1982 – 1989) s vlastní předmluvou (2009). Před listopadem 1989 ilustroval knihy zahraničních nebo samizdatových edic a spolu s historičkou umění Annou Fárovou pracoval na evidenci fotografické pozůstalosti Josefa Sudka. Výsledkem bylo i vytvoření posmrtného portfolia deseti Sudkových reprintů podle historických postupů pro Galerii Rudolfa Kickeny a pozitivů, publikovaných v Sudkově monografii a v dalších knihách. Po roce 1989 pracoval pro Agence France-Presse, agentury Radost, ČTA–ČTI a pro periodika Reflex, Respekt, Lidové noviny, Národní listy a další tituly. Spolupracuje s nadací Člověk v tísni a s Organizací pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (OBSE). Věnuje se zejména humanitární fotografii a dokumentaci sociálních projektů. Pracoval v zemích Balkánu, Kavkazu a Střední Asie. V současnosti působí jako kameraman TV Prima.

Kotek Lubomír. Čeljabinská oblast, 1992

Kotek Lubomír. Čeljabinská oblast, 1992

Kotek Lubomír. Čeljabinská oblast, 1992

Kyndrová Dana

Dana Kyndrová se narodila roku 1955 v Praze, kde žije dosud. Vystudovala francouzštinu a ruštinu na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy (1979). Deset let působila na katedře jazyků Fakulty strojního inženýrství Českého vysokého učení technického a poté na katedře jazyků Akademie múzických umění. Od roku 1992 je volnou fotografkou. Fotografovat začala v osmnácti letech a věnovala se vždy černobílé humanistické fotografii. Uspořádala řadu výstav doma i v zahraničí a vydala sedm autorských publikací: *Nepolepšitelná víra v lepší budoucnost* (1998), *Per musicam aequo* (1998), *Žena mezi vdechnutím a vydechnutím* (2002), *Odchod sovětských vojsk z Československa* (2003), *Podkarpatská Rus* (2007), *Rituály normalizace / Československo 70. – 80. let* (2011) a společně s matkou Libuší *Algerie – Togo* (2009). Zabývá se tématem Rusové, na kterém začala pracovat již v 70. letech. K uzavření tohoto celoživotního a nejdůležitějšího projektu připravuje publikaci a výstavu. Vedle vlastní fotografické tvorby je v posledních letech činná i kurátorsky a organizačně. Je autorkou monografie *Miloně Novotného* (2000), publikace *1945 Osvobození ... 1968 Okupace / Sovětská vojska v Československu* (2008) a *Jan Palach 16. – 25. 1. 1969* (2009). Za kurátorskou aktivitu jí Asociace českých profesionálních fotografů udělila titul *Osobnost české fotografie* 2008.

Kyndrová Dana. Krasnodar, 2010

Kyndrová Dana. Borodino, 2012

Kyndrová Dana. Velikorecký křížový pochod, 2006

Dana Kyndrová, Diveevo, 2001

Dana Kyndrová, Petrohrad 2013 (Klášter Alexandra Něvského)

Moucha Josef

Josef Moucha se narodil roku 1956 v Hradci Králové. Působí v Praze, kde absolvoval Fakultu žurnalistiky Karlovy univerzity (1980). Od té doby uspořádal nepočítaně osobních i kolektivních výstav. Fotografickým dokumentem se zabývá od 70. let. V druhé polovině 80. let působil jako oborný asistent fotožurnalistiky. V současnosti přednáší na Institutu tvůrčí fotografie Slezské univerzity v Opavě. Spoluzakládal Aktiv volné fotografie (1989) a galerii Pražský dům fotografie (1991). O fotografii publikuje knižně i časopisecky (FOTO, Literární noviny, Ateliér, Fotograf, Fotonoviny, Host). Samostatně vydal eseje o historii fotografie a technických obrazech Zážitek arény (2004), novelu Mimochodem (2004) a Obrazy z dějin fotografie české (2011). Rusko navštívil v letech 1979, 1989 a 2012. Oproti předchozímu sběru sociálně kritických momentek v zemích takzvaně reálného socialismu upřednostňuje kolekce ze sklonku 80. let ryze osobní postřehy.

Moucha Josef. Leningrad, 1989

Moucha Josef. Suzdal, 1989

Moucha Josef. Suzdal, 1989

Rasl Tomáš

Tomáš Rasl se narodil roku 1975 v Praze, kde pracuje jako fotograf na volné noze. Je vnukem Ferdinanda Bučiny, kterého v dětství provázel na jeho fotografických cestách a čerpal od něj první zkušenosti technické i výtvarné povahy. Už během studií katedry fotografie FAMU tíhl k formě kontaktních kopií statických záběrů z velkých formátů negativů (od 9 x 12 po 18 x 24 centimetrů). Zachycuje převážně krajiny a zátiší věcného charakteru. Díky práci se světlem vyniká romantický podtext. V souborech Železniční opravena vagónů a Ústav (Anatomický ústav Univerzity Karlovy) se projevují vlivy surrealismu. Podobně je tomu v jeho současné tvorbě, pokračující krajinářskými cykly Místa hrdá a pustá a Nevyjasněná úmrtí. V roce 2002 se přidal ke skupině Český dřevák, kterou založili fotografové pracující s dřevěnými měchovými komorami (Karel Kuklík, Jan Reich, Jaroslav Beneš, Bohumír Prokůpek a Petr Helbich). Na cestách po Rusku vyhledává odlehlá místa v pohořích Altaj a Kodar, kolem jezera Bajkal nebo v horách Sichote-Aliň na Dálném východě.

Rasl Tomáš. Výsypka, pracovní tábor, gulag na řece horní Sakukan, Kodar, 2005

Rasl Tomáš. Lopata, gulag na řece horní Sakukan, Kodar, 2005

Rasl Tomáš. Zbytky baráku, gulag na řece horní Sakukan, Kodar, 2005

Reiser Andrej

Andrej Reiser se narodil roku 1949 v Žilině. Jeho matka Tatiana byla dcerou ruského literárního vědce Alfreda Behma, který po revoluci roku 1917 emigroval do Československa. Otec Egon Reiser byl lékařem v Praze. Rodina po okupaci Československa vojsky Varšavského paktu (1968) vycestovala do Německé spolkové republiky. Andrej vystudoval fotografii na renomované škole Folkwang v Essenu u profesorů Otto Steinerta a Willy Fleckhause. Reiserovy fotografie zveřejňovala mezinárodní periodika. Čtyři roky pracoval jako fotokorespondent časopisu GEO v Rusku. Knižně publikoval tituly *Du armer Hund* (1978), svazek o transsexuálech *Wen interessiert denn schon mein Elend* (1979), album o přímořské krajině severního Německa *Ostfriesland* (1979), obrazovou knihu *Paris* (1983) a poetické fotografie míst spjatých s životem německého básníka Heines *Reisebilder* (1984). Knížka o hamburské prostitutce *Domenica* (1981) dosáhla četných ocenění a patnácti vydání. V roce 1983 založil fotoagenturu Bilderberg, která se rychle stala jedním z nejznámějších seskupení německých i zahraničních fotožurnalistů v Evropě. K výstavám putujícím po Rusku, Německu, Česku a Slovensku vydal souborně trojici knih *Domenica*, *Portréty* a *Poslední dny Leningradu* (2005).

Reiser Andrej. Vycházka. Námořník se vznáší v moři vodky – utopí se ve vlnách leningradských radovánek. Všechny přístavy světa jsou stejné. „V amsterdamském přístavu...“, 1990

Reiser Andrej. Skutečný Lenin, falešná Marilyn – leningradský postmodernismus (známý umělec Vadik Monroe), 1990

Reiser Andrej. Leningradský tvůrce zázraků, 1990

Reiser Andrej. Hledání ztraceného času před leningradským Zimním palácem, 1990

Reiser Andrej. Vypij a zajež!, 1990

Štreit Jindřich

Jindřich Štreit se narodil ve Vsetíně na Valašsku (1946). Jako desetiletý se s rodiči a sourozenci přestěhoval do Těchanova v podhůří Jeseníků. Vystudoval gymnázium v Rýmařově (1963) a Pedagogickou fakultu Univerzity Palackého v Olomouci, obor výtvarná výchova (1967). Od roku 1971 je ženat a s manželkou Agnes mají dceru Moniku. Od roku 1974 vedl galerii v Sovinci, od roku 1997 v Bruntále. Od roku 1981 úzce spolupracuje s progresivními umělci v Praze, Brně, Bratislavě a v dalších kulturních centrech. První impuls k fotografování dostal od otce. V době studií se účastnil fakultních výstav a studium zakončil samostatnou výstavou (1967). Od roku 1972 se věnuje zobrazování vesnického života. V roce 1982 se jako jediný fotograf účastnil nepovolené výstavy neoficiálních výtvarníků na tenisových kurtech v Praze, kde jeho fotografie zabavila tajná policie. Byl vzat do vyšetřovací vazby a odsouzen k trestu odnětí svobody v délce deseti měsíců s podmíněným odkladem na dva roky. Po propuštění z vězení nesměl učit, po státním převratu v listopadu 1989 byl rehabilitován. Od roku 1994 je samostatný fotograf. Vyučuje na Institutu tvůrčí fotografie Slezské univerzity v Opavě. Od roku 1991 pracuje na dokumentárních projektech ve Francii, Anglii, Brazílii, Moldávii, Rakousku, Německu, Japonsku, Číně, Maďarsku, Rusku (Burjatsko, Krasnodarský kraj, Ingušsko, Čečensko) a v České republice (Ženská věznice, Břevnovský klášter, Lidé olomouckého okresu, Lidé Mikulovska, Cesta ke svobodě, Lidé Třineckých železáren, Mezi námi, Za oponou, Spolu, Cesty života, Lidé mého kraje – Bruntálsko, Ocelový svět, Tichá nemoc, Vítkovice, Hledat anděla, Lidé Vítkovska). Je členem Sdružení Q Brno, Spolku olomouckých výtvarníků, FotoFora Praha (dříve Aktivu volné fotografie) a Umělecké besedy v Praze. Připravil více než tisíc autorských výstav a mnoha kolektivních se zúčastnil. Vydal na tři desítky knih, je zastoupen ve významných sbírkách a bylo o něm natočeno několik dokumentárních filmů.

Štreit Jindřich. Burjatsko, 1997

Štreit Jindřich. Burjatsko, 1997

Štreit Jindřich. Burjatsko, 1997

Štreit Jindřich. Burjatsko, 1997

Štreit Jindřich. Burjatsko, 1997

Vermouzek Jan

Jan Vermouzek se narodil roku 1979 v Brně, kde žije i dnes. Z rodinného prostředí si odnesl mimo jiné dvě vášně, počítače a fotografii. Té se začal soustavně věnovat jako středoškolák. Prostřednictvím fotoaparátu, tehdy to byla Konica autoreflex T po otci, se pokoušel interpretovat svět kolem sebe, přičemž se přes různé amatérské experimenty zaměřil především na dokument. Po absolvování obchodní akademie přesídlil do jižních Čech, které jsou jeho druhým domovem. Byl zaměstnán jako síťový administrátor internetového operátora a fotograficky dokumentoval kulturní dění v kraji. Po pěti letech se vrátil do Brna. Navštěvuje Institut tvůrčí fotografie Slezské univerzity v Opavě, kde dokončil bakalářské studium (2013). Nyní je studentem magisterského stupně. Stal se členem volného uměleckého uskupení Něžná louka, spoluzaložil a provozuje Galerii Jiří Putna, fotografuje pro Richard Adam Gallery (ex Wannieck Gallery) a spolupracuje se sochařským ateliérem Fakulty výtvarných umění Vysokého učení technického v Brně. Vedle samostatné dokumentární tvorby, zaměřené především na Brno, se podílí na několika dokumentech o Rusku s Martinem Wágnerem. Zabývá se i figurální ateliérovou fotografií a fotosochařskými experimenty, na nichž spolupracuje s Janou Schlosserovou.

Vermouzek Jan. Vorkuta, 2011

Vermouzek Jan. Vorkuta, 2011

Vermouzek Jan. Baltska kosa, 2013

Wágner Martin

Martin Wágner se narodil roku 1980 v Praze, kde nadále působí. Po Pražské fotografické škole a středním fotografickém učilišti absolvoval magisterské studium Institutu tvůrčí fotografie v Opavě (2013). Upřednostňuje klasický černobílý dokument. Od roku 1998 soustavně fotografuje život v Rusku a na území bývalého Sovětského svazu, kam v průběhu patnácti let podnikl třicet tři cest. Původním záměrem bylo pořízení komplexní série fotografií, charakterizujících Rusko od evropského Kaliningradu k nejzazší asijské výspě. Během prvních výprav se snažil proniknout co nejdále na východ, na Kurilské ostrovy, na Kamčatku a na Čukotku. V posledních letech se naopak zaměřuje na evropské oblasti. Opakovaně uspěl v soutěži Czech Press Photo. Uspořádal řadu samostatných výstav v českých zemích i v zahraničí včetně Moskvy, Nižního Novgorodu, Jekatěrinburgu nebo Sachalinu. Maketa jeho knihy Rusko čeká na nakladatele. S Antonínem Kratochvílem a s Václavem Vašků zorganizoval společnou výstavu Modlitba za Černobyl (2006) v pražském františkánském klášteře menších bratří observantů. Tři roky vedl fotogalerii v Kapli svatého Jana Nepomuckého na Jungmannově náměstí v Praze. Provozuje grafické studio, zaměřené na skenování, úpravu a tisk fotografií. Jeho manželka Světlana pochází ze Sibíře a mají syna Václava (2013).

Wágner Martin. Čukotka, 2004

Wágner Martin. Starověrci na řece Tasejeva, 2009

Wágner Martin. Kurilské ostrovy, 2001

Wágner Martin. Angara, 2009

Wágner Martin. Verchoturje, 2011

art-residence **ZAHRADNÍK**

Hluboké pohroužení

Pohled, i ten nejpronikavější, je krátký. Protože, hledíme-li dlouho bez mrknutí, oči začnou slzet a vše okolo vidíme jako skrz křivé zrcadlo, třebaže existuje technika astronomických pozorování, kdy lze dlouho hledět okrajem oka a někde na periferii pohledu sledovat to hlavní.

Pohled na Rusko devíti českých fotografů, předvedený výstavou, je pohledem do hloubky, nikoli do té mystické, metafyzické, literární hloubky, kterou je Rusko známé, ale do hloubky okraje světa, o kterou se nikdo nestará. Tam je těžké odhadovat dobu zachycenou na snímcích, čím dále od Moskvy a od velkých měst, tím těžší. Rusko, to je pro autory Kraj Světa.

Dlouho hledíme na fotky a oči se zalévají slzami. To bude od světla, v Rusku je přece tak hodně světla...

Roman Ekimov

Art-residence Zahradník
www.zahradnik.pro
V jámě 1371/8, 110 00 Praha 1, Nové Město
+420 728 895 906

Přední strana obálky: Dana Kyndrová
Zadní strana obálky: Tomáš Rasl
Kniha byla vydána k stejnojmenné výstavě v Art-residence Zahradník (27. 2. – 27. 4. 2014)
Náklad: 500

